GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fiór., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 147. *Joi, 4 (16) Iuliu.* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„*Gazeta Transilvaniei.*“

Cu I Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invităm pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Prețurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a ușurá abonanțilorŭ noștri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sĕ binevoiască a-și reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ, 3 (15) Iuliu 1885.

„Budapesti Hirlap“ publică sub titlulŭ *România în Ungaria* unŭ articulŭ, ce ḍice că iese din péna unui fruntașŭ maghiarŭ, care a jucatŭ rolŭ încă înainte de 1848 și pe care ’lŭ recomândă atențiunei publicului sĕu cetitorŭ.

Credemŭ că va fi bine sĕ cunóscă și cetitorii noștri cuprinsulŭ lui.

Cetéscă dér și judece:

„Trăimŭ în timpuri marĭ. Suntŭ încă destui între noi, cari au luatŭ parte la cele petrecute în 1848 și 1867. Dér aceia carĭ au fostŭ pătrunșĭ de însemnătatea istorică a acestorŭ evenimente nu vorŭ da mai puțină importanță evenemintelorŭ de aḍĭ ce suntŭ legate de esposițiunea nóstră regnicolară...“

După acéstă introducere vorbesce de agitările Sașilorŭ în pressa germană, de mișcarea panslavistică, care, ḍice, s’a mai așeḍatŭ de când s’au inaugaratŭ relațiunile amicale ale Domnitorului nostru cu Țarulŭ, de când regele Milan și guvernulŭ lui s’au apropiatŭ de monarchiă ér Cehii de rassa maghiară, care apropiare s’a manifestatŭ cu ocasiunea esposițiunei, și continuă așa:

„Dér pe când se intêmplă acésta în sînulŭ popórelorŭ germane și slave, pe atuncĭ vecinulŭ rege românŭ (rumun) călătoresce prin Budapesta și nu cutéză din pricina poporului sĕu se dedice măcarŭ o singură óră visitărei esposițiunei unui statŭ vecinŭ, a cărui relațiunĭ economice au cea mai mare influință asupra țĕrei sale. Și poporulŭ românŭ tocmai în aceste ḍile calcă cu putere armată munții noștri dela graniță, răpesce vite și oi ér guvernulŭ lui totŭ într’unŭ timpŭ se pregătesce a lua mĕsurile cele mai aspre în afacerĭ de vamă contra nóstră. Cu România tractămŭ ca c’unŭ statŭ vecinŭ. Acésta nu îngrijesce pe nimenĭ.“

„Cu multŭ mai greu este însĕ de a tractá cu România dela noi *de acasă*.... Tótă Transilvania de odinióră și Ungaria vechiă dela județulŭ Maramureșului pân’ la alŭ Timișului, forméză unŭ teritoriu compactŭ, pe care se estinde propaganda daco-română, și în contra pustiirilorŭ acestorŭ nisuințe, ce devinŭ pe ḍi ce merge mai puternice, nu se întêmplă nimicŭ.“

Vorbesce mai departe de cutezarea órbă cu care se atacă interesele statului din partea Românilorŭ. Foile române din Brașovŭ și din Sibiiu declară pe Maghiarĭ de asupritorĭ barbarĭ, și poporulŭ ațîțatŭ serbéză în bisericile sale amintirea lui Horia și Cloșca, cu tóte că serbarea fù oprită din partea archiereilorŭ.

„Nu voiescŭ sĕ vorbescŭ de poesiile lorŭ— adaugă autorulŭ — carĭ ajungŭ în mânile scolarilorŭ, și unde într’una din ele se află refrenulŭ: Sĕ se prăpădéscă Maghiarii, ca earba sub cósă. (? Red Gaz.) Faptŭ este că propaganda a trasŭ, pe marele teritoriu memoratŭ, în cerculŭ puterei sale autoritâțile superióre bisericesci și scolare, și de eceea amŭ vorbitŭ de România dela noi, pentru că ia succesŭ în multe privințe de a paralisá legile unguresci și de a lucra în contra lorŭ neîmpedecatŭ“.

Autonomia nóstră bisericéscă și scolarŭ este unŭ ghimpe în ochii autorului, care se închină puterii statului — pe câtŭ timpŭ acésta se va afla în mânile d-lorŭ Tisza-Trefort.

Se plânge apoi că învĕțătorii poporalĭ ardelenĭ, cari au absolvatŭ pedagogia statului au fostŭ silițĭ sĕ depună din nou esamenŭ la Sibiu ca sĕ-șĭ câștige cualificarea pentru scólele confesionale; că alegerea de învĕțătorŭ dintr’o comună a județului Sătmarŭ ar fi fostŭ anulată de consistorŭ, pentru că alesulŭ era elevŭ alŭ preparandiei de statŭ; că în România maghiară fiecare îșĭ schimbă numele cum vrea, fără voia ministrului ér preoții și învĕțătorii românĭ traducŭ după placŭ numele maghiare ale scolarilorŭ în românesce.

Se plânge mai departe, că legea privitóre la studiulŭ limbei maghiare nu se esecută și că acei învĕțătorĭ, carĭ învață și propunŭ unguresce sunt urmărițĭ și destituițĭ de autoritățile confesionale.

„In România ungară — adauge autorulŭ — nu se observă nici legea, care stabilesce egala îndreptățire a diferitelorŭ religiunĭ. Preoțimea greco-catolică imatriculéză în massă pe romano-catolicĭ, precând décă unŭ greco-catolicŭ voiesce a trece la biserica romano-catolică, are lipsă de încuviințarea episcopului pe care se înțelege ei totdéuna o refusă. Clerulŭ romano-catolicŭ toleréză ba încă apĕră acésta stare de lucrurĭ...“

„Avemŭ lege, care asigură sub anumite condițiunĭ trecerea cetățenilorŭ dela o lege la alta. Dér acésta libertate e suspendată în România ungară pentru că clerulŭ romano-catolicŭ și celŭ greco-catolicŭ susținŭ, că cu privire la ei legea n’are putere, pentru că ei nu sunt religiunĭ deosebite, ci numai ritulŭ le e deosebitŭ. Intraceea preoții românĭ primescŭ în massă în sînulŭ lorŭ pe romano-catolicĭ și nu lasă sĕ mai iasă din biserica lorŭ pe nicĭ unulŭ.“

„Eată dér, că pe teritoriulŭ amintitŭ esistă o adevĕrată Româniă, care nu vrea să scie de legile unguresci!....

„Și nimenĭ nu se opune acestui curentŭ“— esclamă autorulŭ; „vedemŭ că România vecină devine pe ḍi ce merge mai dușmănósă față cu noi și noi suferimŭ ca pe marele teritoriu alŭ patriei nóstre, ca sĕ ’șĭ creeze aliațĭ în bisericele și scólele române și se pregătéscă *nișce scene înfiorătóre ca cele ce le-amŭ vĕḍutŭ la 1848 în Ardélŭ*...“

—o—

Strămutarea juriului din Sibiiu și pressa din România.

„Națiunea“, după ce arată că libertatea vorbirei și scrierei este succesulŭ curgerei multorŭ șiróie de sânge, ḍice că aḍĭ în secolulŭ luminei totŭ se mai găsescŭ ómenĭ, carĭ nesocotescŭ acestŭ principiu, fiindcă beția puterei le întunecă mintea și din apĕrătorii libertății se facŭ dușmanii ei, persecutândŭ pe toțĭ câțĭ credŭ că graiulŭ este datŭ omului sĕ spuie ce gândesce. Așa face acum guvernulŭ ungurescŭ, desființândŭ juriulŭ de pressă din Sibiiu.

„Precum Ovreii strigau odinióră despre Cristosŭ: »rĕstigniți-lŭ! rĕstigniți-lŭ!« totŭ astfelŭ și cavalerii și liberalii ungurĭ începură sĕ strige: sĕ se desființeze! sĕ se desființeze juriulŭ din Sibiiu!“ și „liberalulŭ și imparțialulŭ“ guvernŭ alŭ d-lui Tisza se grăbì sĕ liniștéscă spiritele agitate „ale îndelungŭ răbdătorilorŭ“ Maghiarĭ.

„Pe viitorŭ așa dară ḍiariștii românĭ séu sașĭ, carĭ vorŭ mai avé îndrăsnéla sĕ spună că în Ungaria și Transilvania nu mergŭ lucrurile minunatŭ de bine, vorŭ avé sĕ dea sémă înaintea Maghiarilorŭ din Clușiu, carĭ se pricepŭ așa de bine a combate cu argumente... materiale. De acum înainte de sigurŭ că nu vorŭ mai scăpa téferĭ, cum putéu scăpa din Sibiiu din pricina Sașilorŭ „dușmanĭ“ ai patriei unguresci. Verdictele de achitare nu vorŭ mai urma ca o rĕsplată a „trădărei de patriă“, de care se facŭ adese ori „culpabile“ ḍiarele românescĭ și nemțescĭ din Transilvania. Nu; acum vorŭ urma lecțiile de patriotismŭ ale celorŭ ce „singurĭ“ pórtă pe umerĭ povara statului ungarŭ și ale celorŭ ce „singurĭ“ suntŭ chemațĭ, după D-ḍeu, a face și desface totŭ ce constitue viața statului ungarŭ... Celŭ mai puternicŭ mijlocŭ de „agitațiune“ alŭ lorŭ, pressa, va fi pusă la regulă, ḍiariștii vorŭ fi aruncațĭ în închisorĭ, cauțiunile ḍiarelorŭ vorŭ fi înghițite de cheltuielĭ și amenḍĭ, ér ḍiarele nu vorŭ rĕmânea decâtŭ *pia desideria* ale șoviniștilorŭ românĭ...

„Maghiarii se laudă cĕ nicĭ o țéră n’are instituții mai liberale decâtŭ ei și că în Ungaria, cu totŭ vêntulŭ reacționarŭ ce suflă din tóte părțile Europei, guvernulŭ liberalŭ stă mândru și falnicŭ, fără sĕ se clatine din locŭ. Nu voimŭ sĕ facemŭ pomelniculŭ tuturorŭ nedreptățilorŭ, asupririlorŭ și persecuțiilorŭ ce s’au sĕvêrșitŭ în Ungaria în paguba naționalităților nemaghiare. Dar întrebămŭ cu privire la desființarea juriului din Sibiiu: Este óre faptă liberală când pressa română și nemțéscă, care representă aprópe totalitatea locuitorilorŭ din Transilvania, este dată pe mâna fanaticilorŭ din Clușiu? Póte Clușiulŭ inspira vre-o garanțiă de imparțialitate față cu Nemaghiarii, când se scie că elŭ este cuibulŭ maghiarismului și că este proscrisŭ, dacă nu se lasă sĕ fie purtatŭ de valurile șovinismului? Óre Sașii din Sibiiu, carĭ au judecatŭ cele două procese de pressă românescĭ — căcĭ acestea au provocatŭ furia Maghiarilorŭ — potŭ fi bănuițĭ măcarŭ că de dragulŭ Românilorŭ și neținêndŭ sémă de siguranța statului au pronunțatŭ verdictele de achitare? Și apoi dacă juriulŭ din Sibiiu nu presintă destulă garanțiă, óre juriile din Ungaria, care prin verdictele lorŭ au pusŭ lumea în uimire, nu meritau aceeașĭ sórtă? Pentru ce se desființéză numai juriulŭ din Sibiiu și nu cade urgia guvernului ungurescŭ asupra tuturorŭ, înlocuindu-le cu tribunalele ordinare?

„Lucrulŭ este lesne de esplicatŭ. Guvernulŭ ungurescŭ n’a voitŭ sĕ desființeze juriile din orașele unguresci, pentru că voiesce sĕ trécă înaintea lumei de guvernŭ liberalŭ, ér pentru înăbușirea glasului pressei românescĭ și nemțescĭ din Transilvania, n’a găsitŭ altŭ mijlocŭ decâtŭ de a o da în judecata Maghiarilorŭ șoviniștĭ. Este vechiă acéstă tactică a sferelorŭ conducĕtóre din Ungaria, d’a mĕsura totdéuna cu două mĕsurĭ când este vorba de Maghiarĭ și de Nemaghiarĭ; decâtŭ ar trebuì sĕ nu uite, că cine sémĕnă vêntŭ culege furtună.“

„Rĕsboiulŭ“ ḍice, că desființarea juriului din Sibiu denotă o persecuțiă cumplită din partea guvernului ungurescŭ contra Românilorŭ din Transilvania și a Sașilorŭ.

Faptulŭ, d’a se ridica de către unŭ ministru constituționalŭ competința unui tribunalŭ orecare, nu este surprinḍĕtorŭ și nicĭ n’ar fi așa de gravŭ, de órece constituția și legislația ungurésca îi acordă unŭ asemenea dreptŭ — însă a trimite pe acusațĭ ca sĕ-i judece acusatorii lorŭ, este ceva ne mai auḍitŭ. Căcĭ se știe că în nicĭ o parte a Ungariei nu domnesce mai mare ură contra Românilorŭ ca în Clușiu, unde este cuibulŭ reuniunii de maghiarisare, astfelŭ încâtŭ a da pe mânile jurațilorŭ din acestŭ

districtŭ pe toţĭ Românii, cărora li se vorŭ intenta procese de pressă, însemnéză a espune unŭ mielŭ unei sigure sfişierĭ.

Prin acestŭ faptŭ se sugrumă în modŭ indirectŭ libertatea presei, cu care se fălescŭ atâtŭ de multŭ vecinii noştri, numai pentru Românĭ şi Saşĭ, de órece pressa maghiară póte sĕ abuseze orĭ câtŭ va voi de acéstă libertate fără cea mai mică témă, căcĭ totŭ ei se judecă singurĭ.

»Singurulŭ mijlocŭ, pe care 'lŭ mai avéu Românii din ţinutulŭ Ungariei pentru a se plânge în contra atâtorŭ nedreptăţĭ, era pressa, căcĭ din partea autorităţilorŭ încă de multŭ nu li se face nicĭ-o dreptate; — de aḑĭ înainte însă nu mai au nicĭ acestŭ mijlocŭ, rĕmâindŭ expuşĭ arbitrariului şi persecuţiunilorŭ, fără nicĭ unŭ sprijinŭ.

»Noi Românii din România independentă potŭ fi sigure guvernele din Viena şi Budapesta, că nu putemŭ privi cu indiferenţă aceste lucrurĭ, care suntŭ fórte departe de a câştiga simpatia nóstră, simpatiă care póte sĕ le fiă într'o ḑi folositóre.«

—o—

Centralismulŭ maghiarŭ.

Cine erau cei mai marĭ duşmanĭ ai centraliştilorŭ nemţĭ? — Maghiarii. Cine suntŭ aḑĭ mai marĭ centraliştĭ decâtŭ au putută fi vreodată Nemţii? — Totŭ Maghiarii.

Lume întórsă. Nu de multŭ era încă Austria, care centralisá, şi Ungaria combătea cu înverşunare politica ei centralistă; astăḑĭ, după puţinĭ anĭ, în Austria se descentraliséză pe tótă linia, ér în Ungaria se centraliséză de-a ruptulŭ capului. Dacă arŭ merge tóte după voia guvernanţilorŭ noştri de astăḑĭ, atuncĭ nicĭ măcarŭ o mămăligă n'amŭ mai puté fierbe la vetrele nóstre fără şcirea şi învoirea lorŭ.

De ḑece anĭ, de când este la cârmă, d-lŭ Tisza n'a făcutŭ alta decâtŭ a distruge aşeḑămintele create în spiritŭ autonomŭ şi a centralisá. Nu-i e destulŭ cu câtŭ a dărîmatŭ şi din vechia autonomiă a comitatelorŭ, acum vrea ca sĕ nu mai esiste nicĭ umbra ei.

»Politische Correspondenz« anunţă în privinţa acésta că guvernulŭ ungurescŭ se va ocupa în timpulŭ celŭ mai de aprópe pe tĕrĕmulŭ reformelorŭ interióre în prima liniă cu cestiunĭ d'ale administraţiunei. Elŭ are de gândŭ mai vĕrtosŭ a îmbunătăţi (?) legea comitatensă şi comunală, deşi pe basele de păn'acum. Posiţiunea fişpanului se va schimbá într'unŭ oficiu de statŭ şi i se va da unŭ secretarŭ permanentŭ din sinulŭ ministeriului de interne. In deosebĭ este de lipsă (?) a se lărgi cerculŭ de activitate alŭ fişpanilorŭ în acea direcţiune, ca pe viitorŭ sĕ nu mai pótă obveni surprinderĭ prin decisiunĭ comitatense, carĭ în repeţite casurĭ au avutŭ un caracterŭ contrarŭ statului.

D-lŭ Tisza întinde mereu córda centralismului. Véḑă ca nu cumva sĕ se rupă!

—o—

Dualismulŭ în administraţiunea Băncii austro-ungare.

Cu o bucuriă nespusă scrie „Pester Lloyd" următórele:

Unŭ actŭ însemnatŭ de recunóscere practică a dualismului în administrarea Băncii se va îndeplini în curĕndŭ. Precum aflămŭ, guvernatorulŭ generalŭ alŭ Băncii austro-ungare, d. Moser, se va duce în călĕtoriă avĕndŭ concediu şi vice-guvernatorulŭ ungarŭ, Dr. Iulius Kautz, va conduce în timpulŭ lunei Augstŭ în Viena tóte afacerile Băncii. Pe câtŭ scimŭ noi, acesta e celŭ dinteiŭ casŭ, că unŭ Ungurŭ, deşi numai în trécătŭ, stă în celŭ mai înaltŭ locŭ alŭ marelui institutŭ. Precum auḑimŭ, vice guvernatorulŭ Kautz sĕ va folosi de timputŭ presenţei sale în Viena, pentru ca în unire cu alte persóne conducĕtóre ale Băncii se promoveze lucrările premergĕtóre pentru viitórele tractărĭ cu amêndouĕ guvernele.

Una din cestiunile personale cele mai însemnate din punctŭ de vedere ungurescŭ va fi în curĕndŭ de resolvatŭ la Banca naţională, fiindŭ vorba de ocuparea postului rĕmasŭ vacantŭ în urma decedării baronului Wodianer. Precum se scie, în sensulŭ § 39 din art. de lege XXV din 1875 are sĕ resideze în Viena unŭ membru ungarŭ alŭ comitetului esecutivŭ alŭ Băncii; e vorba acum, de a găsi persóna potrivită, care sĕ întrunéscă în sine tóte calităţile dorite, pentru ca sĕ ocupe atâtŭ acelŭ însemnatŭ locŭ în conducerea Băncii, câtŭ sĕ şi represinte interesele ungurescĭ în modulŭ condiţionatŭ prin lege şi referinţe.

Nu înţelegemŭ de ce atâta bucuriă pe fóia pestană, fiindcă unŭ Ungurŭ(?) înlocuesce pe timpulŭ concediului pe guvernatorulŭ Băncii, când lucrulŭ e fórte naturalŭ, deórece d. Kautz e viceguvernatorŭ. Orĭ dóră Ungaria nu are atâta ponderanţă, ca unŭ cetăţĕnŭ alŭ ei sĕ ocupe măcar în trécĕtŭ unŭ asemenea postŭ? Bucuria copilărĕscă a fóiei din Pesta pentru acestŭ „mare actŭ" ce se va îndeplini nu se pré potrivesce nicĭdecum cu îngâmfările ei despre „marea putere" a guvernului ungurescŭ. Se vede că fără sĕ vrea a luat'o gura pe dinainte.

—o—

SCIRILE ḐILEI.

Banca poporală română „Timişiana" s'a inprotocolată la tribunalulŭ din Timişóra. Institutulŭ îşĭ începe activitatea sa la 1 Augustŭ. Directorŭ conducĕtorŭ este advocatulŭ Ungureanu.

—0—

Comerciantulŭ de antichităţĭ Rosner din Braşovŭ a trimisŭ în ḑilele trecute unŭ pachetŭ postalŭ la Viena, care conţinea unŭ pocalŭ de argintŭ în valóre de 100 fl. Adresatulŭ din Viena găsì în pachetŭ, în locŭ de pocalŭ, o pétră fără valóre de aceeaşĭ greutate. Se ḑice că pahetulŭ s'a trimisŭ de oficiulŭ postalŭ de aci în stare bună. Se facŭ cercetărĭ, ca sĕ se descopere unde a prinsŭ pocalulŭ picióre.

—0—

Petrecerea ce au întocmit'o Ungurii din Deva în favórea „Kulturegylet"-ului s'a terminatŭ cu unŭ — deficitŭ.

—0—

Scóla reală superióră de statŭ în Braşovŭ se va deschide negreşitŭ la 1 Septemvrie a. c., spune o fóiă „patriotică."

—0—

Mai spune acea fóiă „patriotică" că se vorŭ înfiinţa grădinĭ ungurescĭ de copii: una în Bluměna din Braşovŭ şi alta într'unŭ punctŭ apropiatŭ de — Bulgaria. Au păţit'o Bulgarii!

—0—

»Junimea română din Câmpiă« va întocmi o petrecere de véră în 26 Iuliu st. n. a. c. în grădina lui Grf. Mikes din Budateleců, în folosulŭ scólei gr. cat. de acolo. Inceputulŭ la 2 óre postmeridiane. Preţulŭ întrărei: pentru o persónă 1 fl. v. a., pentru o familiă 2 fl. v. a. Ofertele mărinimóse se vorŭ cuitá pre cale ḑiaristică. In casŭ uefavorabilŭ spaţiulŭ e asiguratŭ.

—0—

Imprejurulŭ comunei Becĭchereculŭ micŭ de lângă Timişóra s'a trasŭ unŭ cordonŭ, din causă că vr'o 150 de vite cornute s'au bolnăvitŭ de gură şi de unghii.

—0—

Batalionulŭ 3 din regimentulŭ Nr. 2 de infanteriă a sositŭ erĭ diminéţă aci, venindŭ din Făgăraşŭ unde ţinuse garnisóna.

—0—

Grele vremurĭ a mai ajunsŭ şi Seghedinulŭ. Restanţele împrumutului de statŭ crescŭ cumplitŭ. Pănă acum s'au suitŭ la suma de 128,382 fl. 26 cr., atâtŭ de mare e miseria. Cu tóte acestea ministrulŭ de finanţe insistă sĕ se incaseze restanţele.

—0—

„România" află, că la ministerulŭ cultelorŭ se lucréză cu multă stăruinţă la unŭ proiectŭ de lege, cu care se vorŭ sesiza corpurile legiuitóre şi Sf. sinodŭ în sesiunea de tómnă, pentru ridicarea Mitropolitului primatŭ la demnitatea de patriarhŭ.

—0—

Doi oficerĭ bulgarĭ Kolobkoff şi Sapunoff, arestaţĭ la Viena pentru că au voitŭ sĕ vênḑă nişte obligaţiunĭ anunţate ca furate în România, au fostŭ predaţĭ tribunalului, scrie „Voinţa Naţională", pentru că n'au pututŭ sĕ'şĭ dovedéscă nevinovăţia în Giurgiu, unde pretindeau ei că le-au cumpĕratŭ.

—0—

La 12 Iuliu n. s'au bolnăvitŭ de coleră în Spania 1197 persóne şi au muritŭ 588. Dintre acestia din urmă 6 în Madridŭ, 190 în provincia Murcia şi 296 în provincia Valencia.

—o—

S'auḑimŭ pe părintele Basarabŭ!

I s'a făcutŭ o mare nedreptate părintelui Basarabŭ din Romosŭ.

Foile ungurescĭ au fostŭ lăţitŭ scirea, că ministrulŭ Trefort i-a datŭ 100 fl. din ajutorulŭ de statŭ şi că părintele Basarabŭ a primitŭ acestŭ ajutorŭ, călcândŭ hotărîrea sinodului şi disciplina bisericéscă. Aceste foi se întrebau cu ironiă, că óre ce va face acum sinodulŭ cu părintele Basarabŭ?

Noi amŭ reprodusŭ aceea scire tristă şi creḑendŭ, că despre ceea ce întreprinde d-lŭ Trefort foile guvernamentale trebue sĕ fie cele mai bine informate, amŭ adausŭ la ea cu durere cuvintele: „păcatŭ de numele Basarabŭ, ce'lŭ pórtă!"

Acum vine părintele Basarabŭ însuşĭ şi declară, că suta de florinĭ, ce a primit'o, este o remunerare pentru nisce antichităţĭ ce d-sa le-a predatŭ museului din Peşta şi că d-sa nicĭ n'a petiţiunatŭ, nicĭ n'a primitŭ vr'unŭ ajutorŭ din aşa numita „milă împĕrătéscă" directŭ dela ministrulŭ de culte.

Eată alŭ doilea casŭ în rĕstimpŭ de 14 ḑile în care prin nisce scorniturĭ tendenţióse se atentéză în pressa maghiară la sêmţulŭ de onóre şi de datoriă a unorŭ Românĭ, lealĭ şi cinstiţĭ cetăţenĭ!

Scopulŭ, ce-lŭ urmărescŭ cei ce comitŭ aceste atentate neruşinate, este vĕditŭ. Ei voiescŭ sĕ compromită bunulŭ nostru sêmţŭ de solidaritate, voiescŭ sĕ sdruncine legătura de datoriă şi de disciplină dintre noi. Natura despotismului cere, ca unde nu póte întrebuinţá forţa, sĕ se foloséscă de minciunĭ şi clevetirĭ.

Părintele Basarabŭ este o victimă a tendinţelorŭ despotice, ce bântue aḑĭ sĕrmana nóstră ţéră, elŭ a fostŭ pe nedreptŭ înegritŭ înaintea autorităţilorŭ sale superióre şi a poporului sĕu credinciosŭ ca unŭ ereticŭ, ca unulŭ ce-şĭ părăsesce turma cu necredinţă şi care nu se supune autorităţii bisericei.

De aceea amŭ ḑisŭ, că părintelui Basarabŭ i s'a făcutŭ o mare nedreptate. Deşì regretămŭ din adênculŭ inimei, că amŭ fostŭ, fără voia nóstră, induşĭ în eróre faţă cu sânţia sa, totuşĭ nu putemŭ sĕ nu ne bucurămŭ de altă parte, că observarea nóstră a datŭ prilegiulŭ d'a se restabilì adevĕrulŭ în privinţa purtărei sale.

„Sunt datorŭ — ḑice părintele Basarabŭ — faţă cu organele mele superióre d'a mĕ rectificá ca unulŭ, care aparţinŭ acelui forŭ, ce în timpurĭ mai recente a decretatŭ respingerea ajutorului de statŭ."

Onóre părintelui Basarabŭ, care ne dă unŭ esemplu atâtŭ de frumosŭ de supunere la legile şi la disciplina bisericéscă şi cu bucuriă venimŭ a recunósce aḑĭ, că sânţia sa n'a profanatŭ marele nume ce'lŭ pórtă. Dér s'auḑimŭ ce ḑice părintele Basarabŭ:

Romosŭ, la 14 Iuliu 1885.

Onorate d-le Redactorŭ!

Reputaţiunea mea fiindŭ atacată prin scirea adusă în Nr. 137 a. c. a preţuitului ḑiarŭ ce redigeţĭ, c deosebire în pasagiulŭ ultimŭ, unde se ḑice: »daună de numele ce-lŭ portŭ,« — dreptŭ aceea după ce de abia aḑĭ am sositŭ din comună — după o absentare de cincĭ sĕptĕmânĭ — atacatŭ fiindŭ şi din partea credincioşilorŭ mei, viu a declará în publicŭ aceea scire de-o scornitură tendenţiósă, démnă numai de urḑitorulŭ ei, căcĭ eu nu am primitŭ, nicĭ am petiţionatŭ după acei 100 fl. din mila împĕrătéscă.

Totŭ aicĭ declarŭ a fi ridicatŭ 100 fl. v. a., însĕ acestia i-am primitŭ dreptŭ remuneraţiune pentru unele anticităţĭ date la museulŭ din Peşta.

Cu acéstă rectificare sunt datorŭ şi faţă de organele mele superióre ca unulŭ, care aparţinŭ acelui forŭ, care în timpurĭ mai recenţĭ a decretatŭ reieptarea ajutorului de statŭ.

Pre lângă acestea rĕmânŭ alŭ onoratei redacţiunĭ stimătorŭ Vasiliu Basarabŭ, preotŭ gr. or.

—o—

CRESCEREA FETIŢELORŬ ROMÂNE.

De lângă calea Ulpia Traiană, Iulie 1885.

Onorabilă Redacţiune! Cercetândŭ după datina mea Cluşiulŭ, ajunsei în acestŭ »focularŭ alŭ culturei ungurescĭ« tocmai într'o ḑi când nisce fetiţe din clasele elementare îşĭ ţinéu esamenulŭ. Acésta s'a întêmplatŭ în biserica cea mare rom. cat. din mijloculŭ pieţei chiarŭ înaintea altarului. Examinatorĭ au fostŭ nisce jesuiţĭ din Cluşiu şi o învĕţătóre. Fiindŭ în locŭ, m'am dusŭ anume la acestŭ esamenŭ, căcĭ nu credém, că mai esistă încă şi astăḑĭ ómenĭ, ce se ḑicŭ a fi Românĭ şi cu tóte aceste sĕ-şĭ trimită băieţelele lorŭ — aceste inimĭ de céră — pentru ca sĕ fie crescute de jesuiţii maghiarĭ, mai înainte de-a scì, că esistă şi unŭ »Tatălŭ nostru« alŭ Românilorŭ şi A. B. C. românescŭ. Dar durere, m'am înşelatŭ în credinţa mea. Printre numele străine auḑii şi nume românescĭ ca: Olténu, Brudanu, Germanu etc.. Ţi se rupea inima de compătimire, când auḑiai cum pe unele fetiţe de românŭ le chinuiau a vorbi — contra legilorŭ pedagogice si naturale, — într'o limbă atâtŭ de diferită de limba nóstră maternă. Cătră o fetiţă de românŭ — Valeria Brudanŭ — ḑice unŭ jesuitŭ ungaresce: »hei fiica mea, pănă acuma ai învĕţatŭ prea puţinŭ ungaresce, pe viitorŭ trebue sĕ scii mai multŭ«

Auḑiţĭ părinţĭ!

Ce rătăcire este, a crede că nişte fetiţe nu vorŭ puté trăí în lume, décă nu se vorŭ maghiarisa orĭ celŭ puţinŭ renega! Óre aşa de nefericiţĭ sĕ fie Românii din Cluşiu şi giurŭ, încâtŭ nicĭ atâtŭ focularŭ românescŭ să nu posédă, unde fetiţele lorŭ sĕ înveţe baremĭ elementele în limba maternă?

Multe așă avé de ḑisŭ aci, dar le trecŭ de astădată cu vederea. Voiescŭ a mĕ mărgini la o singură cestiune. Acei ce 'șĭ dau fetițele lorŭ de micĭ în scóle străine de bună sémă îșĭ arogă sieșĭ unŭ titlu de cultură și civilisațiune mai mare, ca a Românilorŭ ce începŭ educarea fetițelorŭ în școle române. — Sĕrmanii cum se înșélă, căcĭ nicĭ unŭ poporŭ cultŭ din lume, ba nicĭ chiar Ungurii nu facŭ aceea ce facŭ dênșii. „Popórele adevĕratŭ culte 'șĭ crescŭ fiii și fiicele în spiritŭ naționalŭ, le dau educațiune națională«. Sufletulŭ educațiunei naționale este limba maternă. Acésta se învață în sînulŭ familiei din partea mamei, Cunoștința limbei materne trebue sĕ se întăréscă și amplifice în scóla românéscă fiă aceea chiar săténscă confesională. — Altmintrelea amŭ puté sĕ avemŭ și scóle de fetițe mai multe și adecă baremĭ în punctele mai însemnate. Chiar de amŭ fi cu toțiĭ sĕrmanĭ — pe când harŭ domnului nu suntemŭ tocmai așa de calicĭ — dar suntemŭ mulțĭ și din 3 milióne de ómenĭ décă numai 200,000 ar contribuí fiăcare în terminŭ mediu 1 fl. v. a. ce n'am puté face? Așa se ajută națiunile culte, ca Francesii, Italienii, Englesii Germanii, ba'vedem că încă și Ungurii. Numai unii dintre Românĭ mai trebue sĕ se facă și astăḑĭ de minunea lumii și se purcédă în crescerea și cultivarea mlădițelorŭ sale ca acele popóră, ce nicĭ ideă n'au despre aceea ce însemnéză educațiunea națională. Dar fie sigurĭ că prin acésta mai multŭ îșĭ strica lorŭ înșișĭ și fiicelorŭ sale.

Junimea română astăḑĭ este persecutată în universitățile maghiare pentru că-șĭ vorbesce limba, și tocmai de aceea ea va întémpina cu disprețŭ pe tóte acele păpușĭ — de ar avea frumsețea ḑinelorŭ — carĭ se genéză de odorulŭ junimei de limba românéscă pentru care junimea este gata în totŭ minutulŭ a-șĭ da viéța. Tisza și Trefort au frênele guvernării statului în mână, junimea însĕ este croitórea vieții familiare sociale și prin urmare aceste frêne gingășele are ea în mână. A preferitŭ junimea în multe casurĭ — pe carĭ le-așŭ puté aminti cu numele — chiar fiice de țĕranŭ cu puțină carte celorŭ crescute în scóle ungurescĭ cu sĕmțirĭ neromâne.

Decâtŭ a dá o educațiune străină fiicelorŭ nóstre este mai bine a nu le da de felŭ la scólă, ci a-le cresce acasă. Nu crinorinulŭ, nicĭ atlasulŭ și nicĭ șlepulŭ nu ne-au conservatŭ limba, ci țĕranca este talpa națiunii nóstre. Celebrităţĭ ca Englesulŭ Martin Leake și Românulŭ Dimitrie Bolintinénu vorbindŭ despre conservarea românismului transdanubianŭ se esprime celŭ d'ântéiu așa: »Cele mai multe femei nu înțelegŭ nicĭ o altă limbă, afară de cea românéscă, pre când toțĭ bărbații vorbescŭ grecesce;« ér ultimulŭ totŭ despre acele femei ḑice: »Femeile singure țînŭ la nația lorŭ. Décă vr'odată acestŭ poporŭ va scăpa de-a fi contopitŭ, va avé o limbă, cultură, o literatură, o istoriă, unŭ nume, în sfêrșitŭ elŭ va datori acésta numai femeilorŭ române.«

Pentru a complectá constatările lui Martin Leake și ale lui Dimitrie Bolintineanu, d. Hășdeu într'unŭ escelentŭ discursŭ alŭ sĕu ne aduce următorulŭ esemplu: »Sĕ scie ca celebrulŭ Coletișŭ celŭ mai mare diplomatŭ alŭ Elandei moderne în urma renascerei din 1821 era Românŭ din Macedonia. Crescutŭ printre Grecĭ și ajunsŭ în noulŭ lorŭ regatŭ la una din posițiunile cele mai înalte, elŭ nu se sfia de a-șĭ da în fața lumei aerulŭ unui elinŭ. Însĕ Coletișŭ ține la dênsulŭ o soră, care nu scia nicĭ o bóbă grecesce. Astfelŭ se întémpla adese că aceea soră întra în camera ministrului tocmai atuncĭ când elŭ vorbea cuiva despre patria lui Pericle și a lui Epaminonda și întrerupêndu-lŭ de odată printr'o întrebare ilŭ silea a-i rĕspunde românesce. Coletișŭ a rĕmasŭ Românŭ până la mórte numai din causa surorei sale.«

Totŭ aceea ce se ḑice despre surorile din Dacia Aureliană se póte afirma și despre femea română din Transilvania și Ungaria și respective despre țĕranca română.! Ei avemŭ de a-i mulțămi mai multŭ esistența nóstră. Preoțimea română națională a făcutŭ și ea multŭ pentru conservarea neamului nostru căcĭ tăcêndŭ de altele de n'ar fi esistatŭ călugării: Sincaiu, Clainŭ, și Maiorŭ póte că astăḑĭ abia amŭ face începutulŭ unei literaturĭ bisericescĭ și naționale dar a avutŭ șĭ'șĭ are încă și astăḑĭ păcatele ei. Biserica ne-a aruncatŭ când pre mâna grecismului, când pe a slavismului, când pe altele precum o constatéză asta și Dr. Silași. Cei luminațĭ și puternicĭ adecă nobilimea română ne-a părăsitŭ cu infidelitate. Singura femeă română a rĕmasŭ, ca o sentinelă credincióśă a totŭ ce e românŭ, ce a simțitŭ ea a săditŭ în inima bărbatului sĕu, în inima poporului, și astfelŭ a fostŭ ea până astăḑĭ când cultura modernă ca șarpele din paradisŭ vine a-i întinde mĕrulŭ spoielelorŭ în primăvéra vieții sale, mai nainte adecă de a sci sé-șĭ iubéscă și cultive ceea ce i-a datŭ natura adecă limba religiunea și datinele strămoșescĭ. Óre cu astfelŭ de ființe născute române dar a-lŭ cărorŭ sânge se serbezesce și se corcesce, prin spiritulŭ educațiunei străine puté-se-va aduce măcarŭ atâtŭ serviciu națiunii câtŭ s'a adusŭ din partea unei simple țĕrance? Nicĭ odată.

Când auḑĭ copilițe de Românŭ de 5—6 anĭ că vorbescŭ fluentŭ unguresce — precum am auḑitŭ eu în Clușiu — atuncĭ încai scii, că aceste fetițe nu în scólă, ci acasă în sînulŭ familiei n'au fostŭ crescute în limba maternă, ci au vorbitŭ limba doicelorŭ. Dar chiar de-ar vorbi în familiă românesce și elementele încă și le-ar câștigă în limba maternă, sĕmțĕmintele de dragoste către națiunea, din care te-ai născutŭ, disparŭ când nu-sŭ nutrite prin lectură națională. Așa ar fi de recomandatŭ — în locŭ de Petőfi et tutti quanti — poesiile lui Andreiu Mureșianŭ, Bolintineanŭ și Alesandri etc. și mai pe susŭ de tóte studiulŭ istorei naționale. Măcarŭ atâta câtŭ s'a ḑisŭ aci arŭ trebuí să facă unii părințĭ pentru fiicele lorŭ, ce capĕtă crescere în scóle strĕine, până când vomŭ avé și noi ce ne trebue. Altmintrea eu susținŭ — și nu esagerezŭ de locŭ — că avemŭ și astăḑĭ ce ne trebue, numai voința ne lipsesce. Rare vorŭ mai fi — décă educațiunea va merge astfelŭ — acele femei române, ce s'ar puté asemĕna cu sora lui Coletis, ca sĕ tacŭ de umbrele mărețe, de mamele Românismului.

Ca sĕ nu fiu rĕu înțelesŭ, declarŭ cumcă nu sunt chiar contrarŭ studiului limbelorŭ strĕine din partea frumóselorŭ nóstre, deși nouĕ, ca națiune tênĕră orĭ mai bine femeilorŭ nóstre nu le-ar stá rĕu nicĭ chiar puținŭ egoismŭ față de limba maternă, căcĭ acesta ilŭ pretindŭ dela ele împrejurările actuale și mai pe susŭ de tóte amicii noștri maghiarĭ. Limba maghiară este limba statului. Dóră nu voiescŭ fetițele nóstre a aspirá la funcțiunĭ de statŭ, când și părinții lorŭ încă nu le capĕtă. Dar ce, îmĭ va ḑice cineva dintre adoratorii limbelorŭ neromâne, fiica mea trebue sĕ scie și o limbă de salonŭ! Bunŭ, domnule! Și apoi d-ta ca limbă de salonŭ îțĭ alegĭ chiar limba unguréscă? Póte sĕ fiă! Dar ceea ce mĕ revoltă pre mine și pe totŭ Românulŭ binesĕmțitorŭ este împrejurarea, că precum am vĕḑutŭ, fetițele nóstre cultivă și învață limba maghiară în detrimentulŭ limbei materne. Dorința nóstră este de a se învĕțá mai ântéiu limba maternă și apoi pe basa acesteia a se câștigá cunoscințe și din alte limbĭ.

Sĕ mi-se spue, că óre limbei române ce i-ar lipsí, ca sĕ nu pótă vibrá și sunetele ei sonore prin salónele cele mai elegante? Intorsĕturĭ mlădióse, armoniă, espresiunĭ fine óre nu are ea din destulŭ?

Stândŭ lucrulŭ astfelŭ, óre ce cuvêntŭ de scusă vorŭ avé acei ómenĭ înaintea lumei culte, înaintea istoriei némului din care s'au născutŭ, — carĭ îșĭ renégă de bună voiă pe fiicele lorŭ, cultivându-le într'o limbă străină în detrimentulŭ limbei materne? Nu sciu când, ce vorŭ câștigá pentru aceste fapte, dar de presentŭ sciu, că au câștigatŭ antipatiile multorŭ inimĭ. Fetițele însĕ carĭ se vorŭ gená a vorbi românesce — precum m'am convinsŭ că suntŭ și de acele — vomŭ avé ocasiune a esperiá pe viitorŭ — precum credŭ că au sĕmțitŭ așa ceva și până acuma — cum scie tênĕrulŭ română sĕ rĕsplătéscă acelora, ce-i urăscŭ limba, pre care strămoșii séi și elŭ au susținut'o și vorŭ susține-o față de orĭ și cine pentru tóte veacurile.

S...t. Rîmlénu.

———

Drumurĭ de ferŭ.

(Cea mai eftină și comodă călĕtoriă la Praga, Carlsbad și Franzensbad). Societatea priv. a căilorŭ ferate de statŭ austro-ungare a introdusŭ bilete fórte moderate, tour și retour, de I., II și III clasă dela Budapesta la Carlsbad, Franzensbad, Praga, Kolin, Pardubitz, Aussig și Halbstadt, carĭ suntŭ valabile pentru tóte trenurile accelerate și de persóne și carĭ suntŭ valabile cu privire la băile Carlsbad și Franzensbad 45 de ḑile, ér cu privire la celelalte stațiunĭ 35 ḑile. Aceste bilete dau dreptulŭ d'a întrerupe calĕtoria din Viena și în stațiunile mai marĭ. Prețurile suntŭ următórele:

	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
Dela Budapesta la Carlsbad și retour fl.	61.60	44.20	28.20
» » » Franzensbad » »	61.60	42.20	28.20
» » » Brünn » »	37.—	27.—	16.40
» » » Praga » »	48.—	34.20	22.—
» » » Kolin » »	48.—	34.20	22.—
» » » Pardubitz » »	48.—	34.20	22.—
» » » Aussig » »	58.60	42.20	27.40
» » » Halbstadt » »	51.80	38.—	26.—

Spre comoditatea călĕtorilorŭ merge cu trenulŭ acceleratŭ, ce plécă din Peșta la órele 4.15 p. m., unŭ vagonŭ directŭ până la Carlsbad și totŭ așa la reîntórcere din Carlsbad, diminéța la 6.45 m.

———

CONVOCARE.

In conformitate cu §§ 14 și 21 din statutele Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ, și pe temeiulŭ conclusului adunărei ei generale din 18 Augustŭ 1884 n. șed. II. p. prot. 32, și alŭ comitetului aceleia din 3 Iulie a. c. Nr. 165, se convócă pentru anulŭ curentŭ adunarea generală a menționatei asociațiunĭ pe ḑiua de 29 Agustŭ st. n. a. c. în orașulŭ Gherla- Armenopole.

Acésta aducêndŭ subscrisulŭ presidiu la cunoscința publică, invită pe onorabilii membri ai amintitei asociațiunĭ, a luá parte în numĕrŭ câtŭ mai mare la ședințele acelei adunărĭ.

Presidiulŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.

Sibiiu, în 3 Iuliu n. 1885. **Iacobŭ Bologa,** v.-președ.

———

TELEGRAMA PART. A „GAZ. TRANS."

Năsĕudŭ, 14 Iuliu — Stégulŭ negru pe noua catedrală de aicĭ vestesce trecerea din viață a nestorelui preoțilorŭ rĕmașĭ de sub regimentŭ **Iónŭ Lazarŭ,** care a rĕposatŭ aḑĭ la 5 óre diminéța. Ii venerămŭ memoriă cu toții!

———

DIVERSE.

Trei gemenĭ. — »Curierulŭ Rîmniculuí« aflâ că în nóptea de 14 curentŭ, soția locuitorului Radu D. Petrea din comuna Băleștĭ, a născutŭ unŭ copilŭ de sexŭ bărbătescŭ și în nóptea de 16 curentŭ a născutŭ încă doi copii de acelașŭ sexŭ, din care unulŭ l'a născutŭ mortŭ, ér ceilalțĭ doi dimpreună cu mama lorŭ se găsescŭ în viĕță.

***

O ceremoniă rară. — Din Constantinopolŭ se scrie: »Când fii musulmanilorŭ ajungŭ la vêrsta de 13 anĭ, ei suntŭ supușĭ unei operațiunĭ rituale (ca Ovreii.) In anulŭ acesta unŭ fiu alŭ Sultanului va fi de asemenea botezatŭ (operatŭ) și spre a da o mai mare însemnătate acestei ceremonii Sultanulŭ a ordonatŭ, ca toțĭ băeții din imperiulŭ otomanŭ, carĭ în anulŭ acesta vorŭ intra ca pe deplinŭ îndreptățițĭ în rîndurile credincioșilorŭ, sĕ fie supușĭ ceremoniei în aceeașĭ ḑi cu fiulŭ sĕu, anume în Septemvre viitorŭ. Numai în Constantinopolŭ sunt ca la 17—18,000 de aceștĭ băețĭ. Sultanulŭ a și pregătitŭ pentru toțĭ câte unŭ suvenirŭ de acestŭ evenimentŭ solemnŭ; în ḑiua durerilorŭ fie-care va primi unŭ fesŭ nou și acéstă mulțime de căciulĭ roșii s'a și comandatŭ la Viena.

***

Victima unei turnure. — La cea din urmă representațiă a operei Aida în Berlinŭ s'a întêmplatŭ următórea tragediă, fără ca publiculŭ asistentŭ sĕ fi sciutŭ ceva. O frumușică fetiță a unui bancherŭ urmase cu multŭ entusiasmŭ minunata musică a operei, când deodată începe a se neliniștí. Pela începutulŭ actului alŭ II-lea, neliniștea se schimbase într'o adevĕrată spaimă și rugă pe tatălŭ ei a o conduce la garderobă, fiind-că simțea că în turnura ei se află o ființă viă. Tatălŭ ei o calmă ḑicêndu-i că trebue sĕ i-se pară numai. Domnișóra mai tăcŭ câtva timpŭ, dér în cele din urmă declară că se afla într'o stare insuportabilă și alergă spre garderobă; acolo s'a pututŭ numai decâtŭ constata, că sĕrmana fată avea dreptate; după o scurtă cercetare a eșitŭ la lumină unŭ papagalŭ, care luase turnura stăpânei sale dreptŭ colivia lui. Bietulŭ papagalŭ a plătitŭ cu viéța acésta estravaganță, căcĭ a doua ḑi muri. Fata, care ținea fórte multŭ la papagalŭ, blĕstămă moda turnurei și se jură că nu o va mai purtá nicĭ odată.

***

Nenorocire. — Cetimŭ în »Monitorulŭ oficialŭ« din Bucurescĭ: In ḑiua de 23 Iuniu a. c., femeile Anica I. Condrea și Nastasia V. Ciurea din orașulŭ Bĕrladŭ, împreună cu 2 copii ai lorŭ, ducêndu-se cu trăsura spre a'șĭ vedea sĕmĕnăturile ce au pe moșia Simila, când au ajunsŭ la acelŭ locŭ, a începutŭ o plóiă cu furtună și pétră, care rĕsturnându-le din trăsură le-au dusŭ până într'o vale, unde nu s'au mai vĕḑutŭ una cu alta. Femeia Nastasia Ciurea însă, după multă resistență, scăpândŭ s'a dusŭ la unŭ hanŭ și spunêndŭ cele întêmplate unorŭ locuitorĭ, carĭ erau acolo, au alergatŭ cu toții la loculŭ arĕtatŭ și căutândŭ, au găsitŭ pe femeia Anica I. Condrea cu copilulŭ Nastasiei Ciurea în brațe, înomolițĭ în pĕmêntŭ, dar cu viață; iar copilulŭ ei înomolitŭ și mortŭ; asemenea s'a mai găsitŭ înomolitŭ și cu viață calulŭ dela trăsură.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Iuliu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99 35
Rentă de hârtiă 5%	93.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.
Bonurĭ rurale ungare	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 75
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119 80
Renta de hărtiă austriacă	83.
Renta de arg. austr.	83.75
Renta de aurŭ austr.	109 15
Losurile din 1860	141.—
Acțiunile băncel austro-ungare	872.—
Act. băncel de creditŭ ung.	290.—
Act. băncel de creditŭ austr.	295.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.88
Napoleon-d'orĭ	9.86½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.10
Londra 10 Livres sterlinge	124.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 2 Iuliu st. v. 1885.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%)	89¼	89¾
Renta rom. amort. (5%)	93¼	93¾
» convert. (6%)	89¼	89¾
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	101	101½
» „ „ (5%)	85¼	86
» » urban (7%)	99	99½
» » » (6%)	91	92
» „ » (5%)	83¼	83¾
Banca națională a României	1260	1280
Ac. de asig. Dacia-Rom.	292	294
« » » Națională	230	255
Aurŭ	10	10½
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.05

Cursulu pieței Brașovŭ

din 15 Iuliu st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 87	Vĕnd.	8 89
Argint românesc	»	8 80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.84	»	5.87
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.50	„	124.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.48	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.58	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10 20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10 31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.2
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7 32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.56
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4 38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) **Petroșenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	[illegible]

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6 49	9.33	5.58
Banița	7.27	10.14	6.0
Crivadia	8.06	10 54	6 45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.